

Konferencja Naukowa

EUROPA WSCHODNIA W DYSKURSIE NAUKOWYM

Europa Wschodnia i zamieszkujące ją narody wraz ze swoją kulturą, literaturą, historią i językiem jawić się mogą jako niewyczerpalne źródło inspiracji badawczych, zachęcające do eksplorowania nieodkrytych jeszcze obszarów lub też ponownej interpretacji opisanych już zjawisk. Potwierdzeniem tej tezy jest konferencja pt. *Europa Wschodnia w dyskursie naukowym*, która odbyła się w dniu 10 maja 2018 roku na Wydziale Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Ta interdyscyplinarna konferencja naukowa została zorganizowana przez Katedrę Białorutenistyki. Jej uczestnikom zaproponowano podjęcie refleksji na następujące tematy:

Literatury wschodniosłowiańskie: tendencje, style, zmiany, teksty zapomniane i odkrywane, teksty odkryte i czytane na nowo.

Językoznawstwo wschodniosłowiańskie: nowe perspektywy, możliwości, ograniczenia i zagrożenia.

Kulturoznawstwo: materialna i duchowa kultura Słowian Wschodnich współcześnie istniejąca i współcześnie odkrywana.

Komparatystyka: Słowianie na Zachodzie, Słowianie wobec Zachodu.

Wszystkie te obszary badawcze znalazły swoje odzwierciedlenie w prezentowanych w czasie obrad referatach. Konferencję otwierały obrady plenarne, na których zostały zaprezentowane cztery referaty inicjujące rozważania w różnych dziedzinach. Zainaugurował je Lucjan Suchanek z Uniwersytetu Jagiellońskiego, którego wystąpienie *Europa Wschodnia, Europa Środkowa, Mitteleuropa i Słowianie* stało się swoistym wprowadzeniem do dalszych obrad, kodyfikowało bowiem najważniejsze obszary zainteresowań uczestników – badaczy Słowiańszczyzny Wschodniej. Zagadnienia bardziej szczegółowe zaprezentowała Joanna Mianowska z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, której wystąpienie *Как выбирали свободу «русский парижанин» Виктор Некрасов, отщепенец Виктор Кравченко и невыездной Вадим Судып* wprowadziło słuchaczy w świat emigracji i sposobów wybierania wolności, nie tylko wyjazdu, ale również emigracji wewnętrznej. W czasie obrad plenarnych nie zabrakło także tematów językoznawczych. Nina Barszczewska z Uniwersytetu Warszawskiego zaprezentowała rozważania na temat *Bałtosłowiańskiej genezy języka białoruskiego*. Zakończeniem obrad plenarnych zaś stał się referat Witolda Kołbuka z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II pt. *Kondycja unii cerkiewnej na wschodniej Białorusi według wizytacji z 1790 roku*, prezentujący zagadnienia historii i kultury Słowiańszczyzny Wschodniej.

Po obradach plenarnych i przerwie uczestnicy konferencji mieli okazję zaprezentować rezultaty swoich poszukiwań naukowych w dwóch sekcjach,

w których przeważały tematy związane z szeroko pojmowaną historią literatury i kultury. W pierwszej z sekcji, której przewodniczyła Joanna Mianowska, dominowały zagadnienia związane z problematyką emigracyjną. Uczestnicy mieli okazję wysłuchać pięciu prelegentów: Katarzyny Anny Dudy (Uniwersytet Jagielloński): *Stacja docelowa – Ameryka. Emigracja z byłego ZSRR – wybór czy przymus?*; Urszuli Cierniak (Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie): *Rosyjska emigracja we wspomnieniach Nadzieży Teffi*; Patryka Witczaka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego): *Wątki religijne w prozie Nikołaja Roszczyna w kontekście tradycji neorealizmu (na materiale zbioru opowiadań Wysokie słońce)*; Jadwigi Gracli (Uniwersytet Warszawski): *Gra z formą, tradycją i przeszłością – Michaiła Kuzmina Przechadzki Julia*; Nel Bielniak (Uniwersytet Zielonogórski): *Hiszpańskie inspiracje w emigracyjnych opowiadaniach Iwana Bunina i Nadzieży Teffi*. Wszystkie zaprezentowane zagadnienia wzbudziły duże zainteresowanie słuchaczy, o czym świadczyć mogła dyskusja, która wywiązała się na zakończenie.

Z kolei w drugiej sekcji, której przewodniczył Lucjan Suchanek, tematyka poruszanych zagadnień mogła być uznana za bardziej różnorodną, choć nawiązywała oczywiście do kontekstu kultury i literatury Słowian Wschodnich. Zgromadzeni w czasie obrad słuchacze mieli okazję zapoznać się z następującymi rozważaniami: Mikołaja Chaustowicza (Uniwersytet Warszawski): *РѢЧЬ СТАРОВОЙТА: проблемы атрибуции и интерпретации*; Katarzyny Drozd (Uniwersytet Warszawski): *Przestrzeń w utworze Wiktora Marciniowicza Mowa*; Lilianny Kality (Uniwersytet Gdański): *Obraz wydarzeń Marca '68 w Gdańsku w dyskursie publicystycznym*; Ewy Pańkowskiej (Uniwersytet w Białymstoku): *«Тёмные» стороны жизни/человеческой натуры в изображении Михаила Елизарова (особенности прозы писателя на материале избранных произведений)*; Grzegorza Czerwińskiego (Uniwersytet w Białymstoku): *Między reportażem, byliną a powieścią awanturniczą. Strategie narracyjne w „Rojzmanie” Walerija Paniuszki*. Na zakończenie tej części obrad również odbyła się dyskusja.

Po przerwie zebrani mieli okazję zapoznać się z najnowszymi tendencjami i rezultatami prac w zakresie językoznawstwa. Obradom tej sekcji przewodniczyła Nina Barszczewska. Zaprezentowano następujące zagadnienia: Małgorzata Łuczyk (Uniwersytet Zielonogórski): *Аксиология категории вкуса (на материале русского и польского языков)*; Jolanta Kurkonowicz (Uniwersytet Rzeszowski): *Из рассуждений над символикой солнца – избранные примеры*; Eugenia Maksymowicz (Uniwersytet w Białymstoku): *Библейские фразеологизмы в заголовках современных российских газет*; Agnieszka Goral (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej): *Synonimia słowotwórcza rzeczownika w języku białoruskim*; Ganna Kucherevych (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej): *Терміни-епоніми в математичній термінології*. Słuchacze zgodnie podkreślali nie tylko wysoki poziom naukowy, ale przede wszystkim doceniali możliwość wysłuchania referatów prezentujących różne podejście do zagadnień językoznawczych i różne aspekty badań.

Równoległe z tą sekcją obradowała jeszcze jedna, literaturoznawcza pod przewodnictwem Miłkołaja Chaustowicza. W czasie jej trwania zaprezentowano referaty o bogatej tematyce i, co ważne, również poświęcone różnym rodzajom literackim. Wysłuchano wystąpień: Joanny Dziedzic (Uniwersytet w Białymstoku): *НАДМАГІЛЬНЫЯ ПАРТРЭТЫ* – literackie obrazy rodziców w poezji Jana Czykwina; Małgorzaty Sylwestrzak (Uniwersytet w Białymstoku): *Estetyzacja podróży w eseistyce Piotra Walija*; Marii Rombel (Uniwersytet Warszawski): *Powieści Zły Leopolda Tyrmanda i Ul Camilo José Celi jako warszawski i madrycki tekst miejski*; Agnieszki Baczewskiej-Murdek: *Elementy poetyki absurdu w prozie Nabokowa lat 20.-30*. Należy podkreślić, że również na zakończenie obrad tej sekcji odbyła się dyskusja, która odzwierciedliła refleksje i pytania uczestników.

W czasie konferencji wysłuchano wielu różnorodnych referatów, zaprezentowanych przez wybitnych znawców problematyki Słowiańszczyzny Wschodniej, ale, co równie ważne, adeptów nauki. Należy mieć nadzieję, że majowa konferencja stanie się początkiem cyklu naukowych spotkań poświęconych problematyce Europy Wschodniej odzwierciedlanej w dyskursie naukowym, zaś rezultaty tych spotkań zajmą trwałe miejsce w świadomości wszystkich zainteresowanych i oczywiście pozostaną w obiegu naukowym w postaci publikacji.

Jadwiga Gracla
Katarzyna Drozd
Warszawa